

from various problems that come to provoke Feel insecure Feel unsafe in life Lack of warmth in life Some people can't find a solution Turned to rely on drugs Hurt the family Including myself, with family failing Must solve the problem by integrating all 3 sciences, that is

Wisdom science Understand the real problem Study the origin of the problem where it is located Must be fixed at any point first Ready to deal with the laziness that is in your heart

King of Science Systematically study information I'm happy with my work Walking up to the stairs 9 Step enough to eat enough. Enough, cool, merit, eat, sell, network, will find warmth and happiness. Feel secure and safe in life

Modern science in this era, humans must have instinct to learn in times of crisis. Find and solve your own shortcomings in today's world. In order to continue to develop in a better direction, as Bill Gates says, "change, otherwise it will be changed".

Keywords : Wisdom science, King of Science, Modern science

บทนำ

เบิกอรุณแห่งการเรียนรู้ปัญหาสนุกกับชีวิตในวิถีชุมชนและสนุกกับการรับรู้ปัญหา ในวิถีชุมชนโลกปัจจุบันนี้เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และน่ากลัวสังคมขาดความอบอุ่น มนุษย์บางกลุ่มอยากย้อนกลับไปสู่อดีตที่มีความอบอุ่น และมีความสุข สังคมปัจจุบันนี้ตกอยู่ในสถานการณ์ ประชาชนตกงานเพิ่มมากขึ้น มนุษย์ก็ต้องมีการปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์โลกปัจจุบัน ปรับตัวด้านการเรียนรู้ พัฒนาความสามารถ พัฒนาฝีมือ ความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ เพื่อเปิดทางให้ตนเองมีโอกาสสร้างงานให้กับตนเองได้ ชุมชนห่างเหินกันมากขึ้น ทุกวันนี้ชุมชนชนบท ก็มีความคล้ายกับชุมชนเมือง ต่างคนต่างอยู่ การแข่งขันมีความรุนแรงมากขึ้น ความเอื้อเฟื้อต่อกันมีน้อย ความเป็นหนี้สินเพิ่มมากขึ้น กระแสแห่งวัตถุนิยมทวีความรุนแรงมากขึ้น ชุมชนด้านลัทธิบริโภคนิยมไม่ไหว เมื่อมีความต้องการก็แสวงหาให้ได้อย่างที่ต้องการ คนไทยชอบพึ่งพาอาศัยคนอื่น ตั้งแต่เด็ก อยากได้อะไรที่มันได้มาง่าย ๆ มีนิสัยขี้เกียจ จนนายทุนใหญ่ที่อยู่ในเมืองไทยรู้ถึงพฤติกรรมของคนไทย คือ รู้จุดอ่อนของคนไทย ชอบลองของใหม่ ใช้ชีวิตด้านการบริโภคที่ฟุ้งเฟ้อ สร้างสื่อโฆษณา ครอบงำทางด้านความคิด รู้พฤติกรรมของคนไทย รักสนุก จะก็เทศกาลคนไทยก็มาได้หมดจด แม้แต่ในชนบท บวชลูกชายทั้งที่ ต้องสร้างหนี้เป็นแสน

คุณค่าความเป็นมนุษย์น้อยลง มนุษย์หลงใหลในวัตถุนิยมมากขึ้น อย่าลืมนะพันธุ์ตัวเองมนุษย์ กำลังทำร้ายมนุษย์ด้วยกัน วัตถุนิยมมนุษย์ด้วยอะไร สังคมปัจจุบัน อวดกันที่ทรัพย์สิน

เงินทอง ยึดติดกับวัตถุที่จับต้องได้ หลงใหลกับรัตนะภายนอก แก้วแหวนเงินทองมีค่า อันบันดาลสุขให้เกิดขึ้นได้ชั่วขณะลิ้มไปว่ารัตนะแก้วสามประการ รัตนตรัย ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจด้านในก็มีค่าบันดาลสุขให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริงถาวร ทรัพยากรถูกทำลาย จำนวนประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้น การทำลายทรัพยากรก็เพิ่มตามไปด้วยเหมือนเงาตามตัว เปลี่ยนป่าไม้ให้เป็น บ้าน เครื่องเฟอร์นิเจอร์ เปลี่ยนภูเขา ให้เป็นตึก บ้าน อารามหลังใหญ่ เปลี่ยนสัตว์ป่าให้เป็นอาหารจานเด็ด หนึ่งไร่รองนั่ง เขาไว้ประดับบ้าน กระดุกแหวนคอ สุขภาพจิตเสื่อมโทรม อันเป็นผลงานด้านวิทยาศาสตร์ สร้างสรรค์ วัตถุอันเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ ไว้เป็นของเล่น ของเด็กและผู้ใหญ่ นั่งก้มหน้า สายตาจ้องจ้อง เวลานอน ก็ไม่ค่อยได้นอน เวลาพักผ่อนก็มีน้อย เกิดมลภาวะเป็นพิษ เกิดฝุ่นพิษ PM. 2.5 สิ่งแวดล้อมถูกทำลายเพราะต้องนำเอาวัตถุดิบทางธรรมชาติ ไปแปรรูปให้มันเป็นนวัตกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ โรงงานอุตสาหกรรม เกิดขึ้นเหมือนดอกเห็ดในป่า เพื่อสร้างความร่ำรวยด้านเศรษฐกิจให้ทันต่อประเทศที่ร่ำรวยในโลก โลกพัฒนาไปในทางเสื่อมลง เกษตรกร เสื่อมศุล (เสียศูนย์) ถูกนายทุนใหญ่ครอบงำทางด้านความคิด ด้านการเกษตรพืชถูกตัดต่อทางพันธุกรรม เมล็ดพันธุ์ก็ต้องซื้อ หวานปลูกแล้วจะเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้ในฤดูการเพาะปลูกครั้งต่อไปก็ไม่ได้ ต้องซื้ออีก ทั้งเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง สารเคมีต่าง ๆ ดินถูกทำลาย ด้วยสารเคมี สถานการณ์เหมือนจะฆ่าเกษตรกรทางอ้อม ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวถึงในบทหานี้ต้องแก้ไขทันที

ศาสตร์ภูมิปัญญา

มนุษย์ต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา อย่าหยุดเพื่อจะเรียนรู้ พร้อมทั้งจะสนุกกับการเรียนรู้ด้วย Abraham Lincoln กล่าวไว้ว่า "คนทุกคน ต้องการการเรียนรู้ แต่ก็ต้องการความสนุกสนานในการเรียนรู้ นั้นด้วย" หมายความว่า คนทุกคนจะต้องมีกิจกรรม หรือมีความสนุกสนานในการเรียนรู้ด้วย และยังมีผู้รู้ได้กล่าวไว้ว่า "รากฐานของตึกคืออิฐ รากฐานของชีวิตคือการศึกษ" ว่า "ต้นไม้ที่ไร้แสงอาทิตย์เหมือนชีวิตที่ไร้การศึกษา" และว่า "การศึกษาคือชีวิต ชีวิตคือการศึกษา" ข้อความเหล่านี้สื่อให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา หรือ การเรียนรู้มีประโยชน์มากมายมหาศาล เมื่อมนุษย์ได้ศึกษาเรียนรู้แล้วมนุษย์ต้องรู้จักหน้าที่ของตน และรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนอย่างดีที่สุด มนุษย์ต้องมีความสุขในการทำหน้าที่ของตนอย่างนี้

การทำงานอย่างมีความสุข

การทำงานอย่างมีความสุข ก็เป็นปัจจัยสำคัญของการดำเนินชีวิต สมเด็จพระธรรมโกศาจารย์ พุทธทาสภิกขุ กล่าวไว้ในมรคที่ 56 (พระธรรมโกศาจารย์, (พุทธทาสภิกขุ, 2538 : 23) ว่า

“จงทำให้งานของท่าน ทุกชิ้น ทุกอนุภาค กลายเป็นธรรมะ ด้วยความมีสติสัมปชัญญะรู้สึกอยู่ว่าหน้าที่นั้นแหละคือธรรมะ ปฏิบัติหน้าที่นั้นแหละคือปฏิบัติธรรมะ แล้วท่านก็จะมีธรรมะอยู่ทุก

อิริยาบถ ทุกเวลา ทุกสถานที่ แล้วทำงานทุกอย่างได้สนุกเหมือนเล่นกีฬา มีความสุขเสียแล้วในขณะที่ทำงาน ไม่ต้องไปหาสถานเริงรมย์ อบายมุข หรือยาเสพติด."

รุ่งอรุณแห่งความสุข สนุกกับชีวิตในวันใหม่ เมื่อตื่นนอนในยามเช้ามนุษย์ต้องออกไปทำงาน ทำหน้าที่ของตนเป็นกิจธุระประจำวัน จัดการกับความขี้เกียจในใจตนกันก่อน พุทธะ คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ควรใช้หลัก ของพุทธะ คือ ผู้รู้ปัญหา ผู้ตื่น ตื่นตัว ตื่นจากความหลงใหล มีความขยัน ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ผู้เบิกบาน มีจิตแจ่มใส สร้างโชคลาภ คือทรัพย์สินให้ทวีคูณในแต่ละวัน ชุมชนเมืองก็ดี ชุมชนชนบทก็ดี เกิดความตึงเครียดจากปัญหาต่างๆ ที่มาลุ่มเร้า รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต ขาดความอบอุ่นในการดำเนินชีวิต อยากย้อนกลับไปสู่วิถีชีวิตแบบเก่าก่อน มีวัฒนธรรมแบบสมัยก่อน จึงสมมติสถานการณ์ย้อนอดีต เช่น งานอุ่นไอรัก คลายความหนาว งานตลาด 800 ปี สุโขทัย และการจัดงานย้อนยุคต่างๆ เป็นต้น โดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ได้จัดขึ้น เพื่อย้อนรำลึกถึงวิถีชีวิตที่อบอุ่นและมีความสุขเหมือนในอดีตที่ผ่านมา แต่ก็แค่เพียงการจัดงานชั่วคราวเท่านั้น เพื่อให้จิตใจสงบและมีความสุข กับบรรยากาศของวัฒนธรรมแต่เก่าก่อน

บทความในส่วนนี้มุ่งเน้นให้มนุษย์มีความสุขกับการทำงาน อันเป็นวิทยากรอย่างหนึ่ง และได้ยกเอาหลักการทรงงาน 23 ข้อ ของ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ข้อที่ 21 ว่า "ทำงานอย่างมีความสุข" พระองค์ทรงใส่ใจในเรื่องนี้ เรื่องของการทำงานอย่างมีความสุข สนุกในการทำงาน หรือ ทำหน้าที่ของตน ๆ โดยพระองค์ทรงทำเป็นตัวอย่าง แล้วถ่ายทอดมาสู่พสกนิกรของพระองค์

อำนาจ เจริญศิลป์ (อำนาจ เจริญศิลป์, 2536 : 79) ได้บันทึกถึงความสำเร็จในชีวิตของเขามี 5 ประการ คือ 1) จงมีความสุขในการทำงาน 2) จงเห็นคุณค่าของการค้นคว้าวิจัยและการทำงานหนัก 3) จงมีความใฝ่ฝันและแจ่มใสอยู่เสมอ 4) จงสร้างจังหวะในการทำงานให้ราบรื่นและกลมกลืนกัน 5) จงยึดมั่นในหลักการ ค้นหาความคิดใหม่ และอุทิศเวลาเพื่อพัฒนางานอย่างเต็มที่ มีอยู่ข้อที่ 1 ว่า "จงมีความสุขในการทำงาน" ซึ่งได้ยกไว้เป็นข้อที่ 1 เพื่อต้องการให้ตนเองและเพื่อนร่วมงานได้ทำงานกันอย่างมีความสุข เมื่อพนักงานมีความสุขในการปฏิบัติหน้าที่ของตน ๆ แล้ว ผลงานที่ออกมา ก็จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้อย่างเต็มที่

จัดการกับความขี้เกียจ

1) หาแรงจูงใจเรียนรู้ ติดตามข่าวสาร สังเกต ศึกษาจากคนที่เขาประสบความสำเร็จ นำมาเป็นแบบอย่าง ศึกษาไว้เป็นครู

2) ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน มีความกระตือรือร้น เห็นความสำคัญของการทำงานหนัก ตั้งเป้าหมายชีวิตไว้อย่างชัดเจน ข้อคิดดีๆ จากซีริส เรื่องพระพุทธเจ้า มหาศาสดาโลก ในตอนหนึ่งมีประโยคว่า “เส้นทางนี้ผิดพลาดได้ 2 ประการ คือ ไม่เดินไปจนสุดทาง และ ไม่เริ่มเดินตั้งแต่ต้น” ก็สามารถนำมาเป็นคติเตือนใจได้

3) ร่างกายต้องพร้อมอยู่เสมอ หมั่นดูแลสุขภาพ สถานที่อยู่สะอาด อาหารการกินสะอาดถูกสุขอนามัย

4) เลิกนิสัยผัดวันประกันพรุ่ง ชีวิตนี้สั้นนัก แต่สำคัญนัก มีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ชีวิตนี้อาจอยู่ไม่ถึงพรุ่งนี้ก็อาจเป็นไปได้ เลิกชะล่าใจอย่าให้ความขี้เกียจครอบงำ

5) สร้างตารางการทำงานอย่างมีระเบียบ งานไหน ควรเสร็จก่อนหรือหลัง งานหลัก งานรอง หรือ องค์ความรู้หลัก เศรษฐศาสตร์ การเงิน การบัญชี รายรับ รายจ่าย ต้องให้สมดุลกัน มองข้ามเรื่องเหล่านี้ไม่ได้เด็ดขาด

6) นึกถึงผลแย้งๆ ของความขี้เกียจ ความขี้เกียจดูเหมือนเป็นมิตรสหายที่แสนดี แต่ถ้าพิจารณาดีๆ ความขี้เกียจมันเป็นศัตรูตัวฉกาจที่แท้จริงต่างหาก ให้เตือนตนเองอยู่เสมอว่าคนทำงานทุกคนมีค่า คนไม่ทำงานไร้ค่า

7) โฟกัสไปที่ละอย่าง ตั้งเป้าหมายไว้ให้สำเร็จไปที่ละอย่าง เช่น เดือนนี้จะทำสิ่งนี้ เดือนต่อไปจะลงมือทำสิ่งนั้น หรือ ภายในปีนี้ โครงการนี้ต้องสำเร็จ และต้องทำให้ได้อย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้

8) จัดสิ่งของรอบตัวให้เป็นระเบียบ ข้าวของเครื่องใช้จัดไว้เป็นระเบียบง่ายและสะดวกต่อการหยิบจับมาใช้งาน และประหยัดเวลาด้วยไม่ต้องเสียเวลาไปค้นหาวาเอาไว้ตรงไหน

9) มีความรักในสิ่งที่ทำ จะลงมือทำสิ่งใด หรือประกอบอาชีพอะไร ต้องรักในสิ่งนั้น อาจารย์เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ ได้กล่าวไว้ว่า “ทุกอาชีพไม่มีไส้แห้ง ไม่ว่าอาชีพใดทั้งสิ้น ที่มีไส้แห้งเพราะมีงมหาไม่แตก มีงกระจอกใจ ...มีงไม่ต้องมาคิดเหี้ยอะไร มันอยู่ที่ใจมีง ใจมีงสูง มีงก็รอด ใจมีงกระจอก มีงก็จน”

10) มองโลกในแง่บวกอย่ากัมหนารับกรรม แต่ให้เงยหน้ามองไปให้ไกลและสุดขอบฟ้าดูว่าคนเก่งและคนดี คนรวย คนฉลาด เขาทำอะไรกันอยู่ มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล เพราะวิสัยทัศน์เป็นเรื่องของความรัก ความหลงใหล ความทุ่มเท อย่างบ้าคลั่ง

11) พักร่างกายและสมอง สนุกกับการใช้ชีวิต ต้องใช้สมองและร่างกายที่มีอยู่ให้สมดุลกัน เมื่อใช้ทั้งสองสิ่งอยู่เสมอมันก็จะแข็งแรง ถ้าไม่ใช้เลย หรือใช้มันน้อย มันก็อ่อนแอ เหนื่อยล้าก็พักหาย เหนื่อยก็ลุยต่อ

12) ตอนเช้าให้รีบลุกจากเตียง มีผู้รู้ปจฺฉา กล่าวไว้ว่า “อะไรหนอ? “พายุเถอะ หนาพ้อพายุ ตะวันจะสาย ตลาดจะวาย สายบัวจะเน่า” มีผู้วิเศษนา กล่าวแก้ไว้ว่า “ก็โซ่ไม่แก้ ประแจไม่ใช่ จะพายุไปไหนหรือพ้อเจ้า...” เป็นคำสอนที่พร่ำสอนกันมาแต่โบราณ ประโยคแรกสอนให้รีบตื่นนอน แล้วออกไปทำงานแต่เช้าเดี่ยวจะสายไม่ทันการณ์ ประโยคที่สอง สอนเป็นลักษณะปรีศนาธรรม ก็โซ่ไม่แก้ ประแจไม่ใช่ โซ่ กับ ประแจ ในที่นี้หมายถึงกิเลสที่รังรัดใจไว้ เมื่อโดนรังรัดไว้จะพายุไปไหนหรือพ้อเจ้า (เฉลิมชัย โฆษิตพิพัฒน์ : 2556)

ศาสตร์พระราชา

บันได 9 ขั้น สู่ความพอเพียง มั่งคั่ง ยั่งยืน (มูลนิธิสิริกรรมธรรมชาติ, 2 กุมภาพันธ์ 2558)
โดยบันไดขั้นที่ 1-4 คือ เศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 พอกิน

พื้นฐานที่สุดของมนุษย์ คือ ความต้องการปัจจัย 4 และประการสำคัญที่สุดของปัจจัย 4 คือ อาหาร ขั้นที่ 1 ของแนวทางแก้ปัญหาที่ยั่งยืนคือ ตอบคำถามให้ได้ว่า “ทำอย่างไรจึงจะพอกิน” โดยให้ความสำคัญกับ ข้าวปลาอาหาร ไม่ให้ความสำคัญกับเงิน ซึ่งเป็นเพียงแค่ “ตัวกลาง” ในการแลกเปลี่ยนตามมาตรฐานสากล โดยยึดหลักว่า “เงินทองเป็นของมายา ข้าวปลาสิของจริง” เกษตรกรต้องเริ่มจากการอยู่ให้ได้โดยไม่ใช้เงิน มีอาหารพอกิน พอกิน ด้วยการปลูกพืช ผัก ผลไม้ ให้พอกิน ชาวนาต้องเก็บข้าวไว้ให้เพียงพอสำหรับการมีกินทั้งปี ไม่ขายข้าวเปลือกเพื่อนำเงินไปซื้อข้าวสาร นอกจากนั้น หัวใจสำคัญของ “พอกิน” ยังมีความหมายรวมถึงความปลอดภัยในอาหาร กินอย่างไรให้มีสุขภาพดี ไม่สะสมเอาความเจ็บไข้ได้ป่วยไว้ในร่างกาย นี่คือการหมายของบันไดขั้นที่ 1 ที่เกษตรกรต้องก้าวข้ามให้ได้

ขั้นที่ 2-4 พอใช้ พออยู่ พอร่มเย็น

บันไดขั้นที่ 2-4 พอใช้ พออยู่ พอร่มเย็น เกิดขึ้นได้พร้อมกัน ด้วยคำตอบเดียวคือ “ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง” ซึ่งป่า 3 อย่างจะให้ทั้ง อาหาร เครื่องนุ่งห่ม สมุนไพรสำหรับรักษาโรค ทั้งโรคคน โรคพืช โรคสัตว์ ให้ไม้สำหรับทำบ้านพักที่อยู่อาศัย และให้ความร่มเย็นกับบ้าน กับชุมชน กับโลกใบนี้ ซึ่งเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาคความยากจนของเกษตรกรไทย ซึ่งได้รับการพิสูจน์แล้วว่า สามารถแก้ปัญหาได้จริง และยังสามารถย้อนกลับไปแก้ไขปัญหานี้ซึ่งสะสมพอกพูนจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยว ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ปัญหาความขาดแคลนน้ำ ภัยแล้ง ทั้งหมดล้วนแก้ไขได้จากแนวคิดป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่างขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

บันไดขั้นที่ 5-9 คือ เศรษฐกิจพอเพียงขั้นก้าวหน้า ประกอบด้วย

ขั้นที่ 5-6 บุญและทาน

เครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง เชื่อมั่นว่าสังคมไทยเป็นสังคมบุญ สังคมทาน ไม่เน้นการแลกเปลี่ยนทางการค้า แต่เน้นการทำบุญ ไม่เน้นการสะสมเป็นของส่วนตัว แต่เน้นการให้ทานและสะสมโดยมอบให้เป็นทรัพย์สินส่วนรวมโดยวัด หรือ ศาสนสถานตามแต่ละศาสนาเป็นศูนย์กลาง เป็นการฝึกจิตใจ ให้ละซึ่งความโลภ และกิเลสในการอยากได้ ใครมี ลดปัญหาช่องว่างระหว่างชนชั้น ตามความหมายอันลึกซึ้งของคำ “Our Loss is Our Gain” หรือ “ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี” การให้ไปคือได้มา และเชื่อมั่นในฤทธิ์ของทาน ว่าทานมีฤทธิ์จริง และจะส่งผลกลับมาเป็นเพื่อน เป็นกัลยาณมิตร เป็นเครือข่ายที่ช่วยเหลือกันในทุกสถานการณ์ แม้ในวันที่โลกนี้ประสบกับวิกฤตการณ์

ขั้นที่ 7 เก็บรักษา

ขั้นต่อไปหลังจากสามารถพึ่งตนเองได้ พอมี พอเหลือทำบุญ ทำทานแล้ว คือการรู้จักเก็บรักษา ซึ่งเป็นการตั้งอยู่ในความไม่ประมาท และการรู้จักเก็บรักษา ยังเป็นการสร้างรากฐานของการเอาตัวรอดในเวลาเกิดวิกฤตการณ์ โดยยึดแนวทางตามวิถีชีวิตชาวนาสมัยก่อนซึ่งเก็บรักษาข้าวไว้ในยุ้งฉาง เพื่อให้พอมีกินข้ามปี คัดเลือกและเก็บรักษา “ข้าวพันธุ์” ไว้สำหรับเป็นพันธุ์ข้าวในปีต่อไป ซึ่งผิดกับวิถีชาวนาในปัจจุบันที่ใช้วิธีการขายข้าวทั้งหมด แล้วนำเงินที่ขายได้ไปซื้อพันธุ์ข้าวเพื่อปลูกในปีต่อไป ส่งผลให้เกิดการขาดความมั่นคงและเปรียบเสมือนการใช้ชีวิตอยู่บนเส้นทางสายความประมาท เพราะหากเกิดภัยแล้ง น้ำท่วม ผลผลิตไม่ได้ตามที่ตั้งใจไว้ ย่อมหมายถึงปัญหาหนี้สินและการขาดแคลนพันธุ์ข้าวสำหรับปลูกในปีต่อไป นอกจากเก็บพันธุ์ข้าวแล้ว ยังเน้นให้รู้จักวิธีการถนอมอาหาร การสะสมอาหารไว้กินในยามหน้าแล้ง ด้วยการแปรรูปอาหารหลากชนิด อาทิ ปลา ร้า ปลาแห้ง มะขามเปียก พริกแห้ง หอม กระเทียม เพื่อเก็บไว้กินในอนาคต "การพัฒนาต้องทำพื้นฐานให้มั่นคงก่อน ให้ทั้งประเทศไม่อด แล้วจึงพัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ เป็นขั้น เป็นตอน จึงจะแน่นอน"

ขั้นที่ 8 ขาย

เนื่องจากเศรษฐกิจพอเพียง ไม่ใช่เศรษฐกิจการค้า แต่ไม่ใช่เศรษฐกิจหลังเขา การค้าขายสามารถทำได้ แต่ทำภายใต้การรู้จักตนเอง รู้จักพอประมาณ และทำไปตามลำดับ โดยของที่ขาย คือของที่เหลือจากทุกขั้นแล้วจึงนำมาขาย เช่น ทำนาอินทรีย์ ปลูกข้าวปลอดสารเคมี ไม่ทำลายธรรมชาติ ได้ผลผลิตเก็บไว้พอกิน เก็บไว้ทำพันธุ์ ทำบุญ ทำทาน แล้วจึงนำมาขายด้วยความรู้สึกของการ “ให้” อยากที่จะให้สิ่งดีๆ ที่เราปลูกเอง เผื่อแผ่ให้กับคนอื่นๆ ได้รับสิ่งดีๆ นั้นๆ ด้วย การค้าขายตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นการค้าที่มองกลับด้าน “เพราะรักคุณจึงอยากให้คุณได้รับในสิ่งดีๆ” พอเพียงเพื่ออุมชู เผื่อแผ่ แบ่งปัน ไปด้วยกัน

ขั้นที่ 9 (เครือข่าย) ข่าย กองกำลังเกษตรโยธิน

คือการสร้างกองกำลังเกษตรโยธิน หรือการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงทั้งประเทศ เพื่อขยายผลความสำเร็จตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สู่การปฏิบัติแนวคิด และวิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม ในชุมชน เพื่อการแก้ปัญหาวิกฤต 4 ประการ อันได้แก่ วิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ (Environmental Crisis) วิกฤตการณ์โรคระบาดทั้งในคน สัตว์ พืช (Epidemic Crisis) วิกฤตเศรษฐกิจ ข้าวยากหมากแพง (Economic Crisis) วิกฤตความขัดแย้งทางสังคม/สงคราม (Political/Social Crisis)

ทฤษฎีบันได 9 ขั้น สู่ความพอเพียง เป็นแนวทางที่ใช้ลำดับขั้น เพื่อเดินตามไปที่ละขั้น ค่อย ๆ ก้าวไปแบบยั่งยืนและมั่นคง หากใครทำตามได้รับรองว่าไม่มีจน

ศาสตร์สมัยใหม่

สถานการณ์ของโลกปัจจุบัน ในทุกๆ ด้าน เช่น สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ ธุรกิจ การเมือง สังคม ฯลฯ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์ก็ต้องพยายามปรับตัวให้ทันต่อเหตุการณ์ของโลกปัจจุบัน ต้องมีทักษะในการดำเนินชีวิต คือ สร้างอาชีพได้ เข้าใจปัญหา เรียนรู้ปัญหา แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ โดยใช้ทั้ง 3 ศาสตร์ คือ ศาสตร์ภูมิปัญญา ศาสตร์พระราชา และ ศาสตร์สมัยใหม่ ผสมผสานบูรณาการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างชาญฉลาด

การปรับตัว ยุค Disruption

มนุษย์ จะต้องเรียนรู้จากการปฏิบัติเพิ่มขึ้น หรือเพิ่มศักยภาพตนเอง มีทักษะพร้อมสำหรับการดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ 21 ปรับตัวให้มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านการคิดอย่างเป็นระบบ ลงมือทำเพื่อจะสร้างตนให้เป็นผู้ประกอบการรายใหม่ สร้างเครือข่ายให้กับตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับชุมชน และหน่วยงานต่างๆ เพราะยุคนี้การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม เดินหน้าไปแบบไม่หยุด นวัตกรรมและเทคโนโลยีล้ำหน้าที่มีพลวัตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มนุษย์จึงต้องหันมาให้ความสำคัญกับการวางแผนอาชีพของตน ธุรกิจของตน เกิดการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพแตกต่าง สอดคล้องกับสภาพสังคมไทยและสถานะของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

Innovation กับ Disruption : สองคำฮิตที่ใช้ผิดมาตลอด นั่นคืออินโนเวชั่นและดิสรัปชั่น โดย โบทันนา เคซาล่า ศิลปินและผู้อำนวยการ อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล ซัมมิท แห่ง Singularity University กล่าวไว้ว่า สองคำนี้กลับมีความหมายต่างกันอย่างสุดขีด โดย Innovation หมายถึง การทำสิ่งเดิมให้ดีขึ้นมาเล็กน้อย Disruption หมายถึง การลบสิ่งเดิมออกจากหน้าประวัติศาสตร์

ทุกความสำเร็จ เริ่มต้นที่วิสัยทัศน์ และ ทุกสิ่งล้วนเป็นทักษะ

ต้องมองการณ์ไกล หาจุดร่วม ต่อยอด งานวิจัย และองค์ความรู้ ไปสู่การขยายผลเชิงพาณิชย์ให้ได้ ถ้าสมมุติว่ามีคนมาเสนองาน (Job) และธุรกิจ (Business) ให้กับเรา เราจะเลือกอะไร ? ระหว่าง งาน กับ ธุรกิจ มุมมองของแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน บางคน อาจเลือกงาน ทำงานเลย เมื่องานเสร็จ หรือ สิ้นเดือนก็รับค่าตอบแทนไป บางคนอาจเลือกธุรกิจ เพราะธุรกิจสามารถต่อยอดได้ สร้างมูลค่าได้ สร้างผลกำไรได้ เมื่อทำสำเร็จ แล้วแต่มุมมองของแต่ละบุคคล เพราะทุกสิ่งล้วนเป็นทักษะ การเป็นนายตนเองนั้น ต้องผลิตสินค้า หรือ ขายบริการแบบอาชีพอิสระ (freelance) ต้องหาตัวเองให้เจอแล้วทำในสิ่งที่ชอบให้ดีที่สุด ศึกษาหาความรู้เรื่อง Technology เพราะเราต้องอยู่กับมัน เรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อเปิดโลกทัศน์และต้องคำนึงถึงปัจจัยหลักของการประกอบอาชีพด้วย คือ 1) **ทุน** 2) **ความรู้** 3) **การจัดการ** 4) **การตลาด** ซึ่งจะสอดคล้องกับ 3 ศาสตร์ คือ ศาสตร์ภูมิปัญญา ศาสตร์พระราชา และศาสตร์สมัยใหม่ ที่ได้ระบุไว้ในบทความนี้

สรุป

เมื่อได้เรียนรู้ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ ประชาชนตงงานเพิ่มมากขึ้น ชุมชนห่างเหินกันมากขึ้น ความเป็นหนี้สินเพิ่มมากขึ้น ทรัพยากรถูกทำลาย สุขภาพจิตเสื่อมโทรม เกิดมลภาวะเป็นพิษ และเกษตรกรรมเสื่อมถูด ปัญหาเหล่านี้เกิดจากน้ำมือของมนุษย์ทั้งสิ้น มนุษย์เกิดความตึงเครียดจากปัญหาต่างๆ ที่มาลุ่มเร้า รู้สึกไม่มั่นคง รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิต ขาดความอบอุ่นในการดำเนินชีวิต บางคนหาทางออกไม่ได้ หันไปพึ่งยาเสพติด ทำร้ายครอบครัว รวมถึงตัวเองด้วย ครอบครัวพังทลาย ประสบความล้มเหลว มนุษย์จะต้องบูรณาการผสมผสานทั้ง 3 ศาสตร์นี้ เพื่อแก้ไขปัญหาดังที่กล่าวมาได้ นั่นก็คือ

ศาสตร์ภูมิปัญญา เข้าใจถึงปัญหาที่แท้จริง ศึกษาถึงต้นสายปลายเหตุของปัญหาว่าอยู่ที่ใด ต้องแก้ไขที่จุดใดก่อน พร้อมจัดการกับความขัดแย้งที่มีอยู่ในใจตน มีความสุขกับการทำงาน

ศาสตร์พระราชา ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ เดินขึ้นสู่บันได 9 ขั้น พอกิน พอใช้ พออยู่ พอมี พอกิน พอญ ทาน เก็บ ขาย ข่าย แล้วจะพบกับความอบอุ่นและมีความสุข รู้สึกมั่นคงและปลอดภัยในชีวิต

ศาสตร์สมัยใหม่ในยุคนี้ มนุษย์ต้องมีสัญชาตญาณเรียนรู้ในช่วงวิกฤต ค้นหาและแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองอย่างทันท่วงทีในสถานการณ์โลกปัจจุบันนี้ เพื่อที่จะพัฒนาต่อไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น เหมือนที่ Bill Gates พูดไว้ว่า "change, otherwise it will be changed" “เปลี่ยนก่อนที่จะถูกบังคับให้เปลี่ยน” ให้รู้ว่า ทุกความสำเร็จ เริ่มต้นที่วิสัยทัศน์ หากวิสัยทัศน์เสียแล้ว ก็ไร้ทิศทางที่ชัดเจนและทุกสิ่งล้วนเป็นทักษะ หมายความว่า สิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเรา ล้วนเป็นห้องเรียนรู้ และเป็นโอกาส ของเราทั้งสิ้น ต้องชวนขวย แสวงหาด้วยตนเอง จะรอแต่ให้ผู้อื่นหยิบยื่นให้นั้นอย่าหวัง

References

พระธรรมโกศาจารย์. (พุทธทาสภิกขุ). (2538). **มรดกธรรม**. กรุงเทพมหานคร : ธรรมสภา.

อำนาจ เจริญศิลป์. (2536). **ห้องญี่ปุ่น**. กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสง.

มูลนิธิสิทธกรรมธรรมชาติ. (2 กุมภาพันธ์ 2558). **บันได 9 ขั้น เครือข่ายสิทธกรรมธรรมชาติ สถาบัน**

เศรษฐกิจพอเพียง. [ออนไลน์] : [http://www.agrinature.or.th/category/ %E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B9%8C%E0%B8%84%](http://www.agrinature.or.th/category/%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B9%8C%E0%B8%84%).